

Toespraak van Jaap Smit, commissaris van de Koning in de provincie Zuid-Holland, Statenontmoeting, Drechtsteden, 7 oktober 2016

Dames en heren,

Hartelijk welkom bij de twaalfde Statenontmoeting van de provincie Zuid-Holland.

Dit is de belangrijkste netwerkbijeenkomst die Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Zuid-Holland buiten Den Haag organiseren.

Wat ooit begon als een ontmoeting van vooral bestuurders uit provincie en gemeenten is in de loop van twaalf edities uitgegroeid tot een netwerk van overheid, bedrijfsleven en onderzoeks- en onderwijsinstellingen.

De Statenontmoeting anno 2016 is dus hartstikke 'triple helix'. Ik vind het prachtig dat wij die voor onze samenleving cruciale samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderzoekers ook met de keuze voor de locatie van de Statenontmoeting benadrukken.

Waren we vorig jaar te gast bij Priva, een toonaangevende onderneming in de tuinbouw, nu zijn wij bij elkaar gekomen bij Dordtyart.

Dit is een broedplaats voor hedendaagse beeldende kunsten, waar tentoonstellingen worden gehouden en kunstenaars hun ateliers hebben.

Dordtyart is een centrum dat bruist van creativiteit, gevestigd op een plek met geweldige maritieme bedrijfshistorie.

Ooit was in deze Biesboschhal Scheepswerf en Machinefabriek De Biesbosch gevestigd.

Een onderneming in de categorie Hollands Glorie, eerst gespecialiseerd in de assemblage van schepen, die in onderdelen uit Amerika kwamen en later producent van duwbakken, binnenvaartschepen en coasters.

Hier liepen 900 schepen van stapel.

Als groot liefhebber van bijna alles wat met de maritieme wereld te maken heeft, spreekt mij dat bijzonder aan.

Dordtyart is markant gelegen in het gebied dat de naam de Stadswerven draagt, vlakbij de historische binnenstad.

Hier zijn en worden de komende jaren woningen gebouwd en dit gebied krijgt een brug naar het centrum.
Een fantastische plek om te wonen: modern en tegelijkertijd niet los te zien van de rijke maritieme traditie van deze stad aan het water.

Het is u wel duidelijk: we zijn te gast in de Drechtsteden, onze Zuid-Hollandse maritieme topregio.

Vanuit de ligging op het kruispunt van de drie rivieren Merwede, Oude Maas en Noord, en net boven de Biesbosch, hebben de Drechtsteden een eigen economisch profiel ontwikkeld.
Deze regio is traditioneel sterk in baggeren, offshore en scheepsbouw.

Veel bedrijven in dit gebied zijn uitgegroeid tot wereldmarktleiders.
De Drechtsteden hebben met het maritieme cluster - en vele honderden bedrijven in de verwante industriële en dienstverlenende sectoren - een economische structuur die deze regio een stevige basis geeft.

Met het maritieme cluster heeft dit gebied niet alleen een uniek economisch profiel; er is hier ook een unieke vorm van samenwerking ontstaan.

Dan heb ik het over de bestuurlijke samenwerking in de Drechtsteden, een samenwerkingsverband dat dit jaar in maart haar 10-jarig bestaan vierde.

De kracht van deze samenwerking is kort voor de zomer bevestigd in een bestuursakkoord van de regio en de provincie Zuid-Holland, gericht op economie, onderwijs, energie, wonen, bereikbaarheid en ruimte.

Op veel plaatsen in de provincie praat ik over samenwerking.

Ik heb er geen wetenschappelijk onderzoek naar gedaan, maar in al die gesprekken komt steeds naar voren dat samenwerken staat of valt met het elkaar iets gunnen.

En ook op dit punt zijn de Drechtsteden onderscheidend.

Het vaak geprezen succes van de samenwerking in de Drechtsteden zit in het feit dat de samenwerkingspartners elkaar niet alleen weten te vinden, maar ook iets gunnen.

Samenwerken is ontmoeten en het is dus, benadruk ik nogmaals, goed om te zien dat hier bij Dordtyart vertegenwoordigers van bedrijven, kennisinstellingen en overheden bijeen zijn.

Dames en heren, ruim twee weken geleden was het Prinsjesdag. Het kabinet Rutte-2 presenteerde zijn laatste begroting voor de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2017.

Logischerwijs stonden daar weinig nieuwe beleidsvoornemens in. De Algemene Beschouwingen bleken dan ook de start van de verkiezingscampagne te markeren.

Dat leverde overigens soms wel aardige debatten op over de vraag wat voor land wij willen zijn.

Hoe gaan we met elkaar de toekomst in?

Dit is een onderwerp dat ook mij regelmatig bezighoudt.

Vorige week was ik in China, met een missie met enkele tientallen bedrijven en vertegenwoordigers van InnovationQuarter.

Daar bedacht ik me dat in dat land het individu deel uit maakt van het collectief en soms lijkt te verdwijnen in het systeem.

Hier lijkt het eigenlijk soms andersom.

Het is een zegen dat het individu in ons land autonoom en vrij is, maar wij lijken steeds vaker maling te hebben aan het systeem.

Dat heeft van alles te maken met effecten van de globalisering.

Wij leven in een grenzeloze wereld.

Dat maakt het verlangen naar de dorpsgeest groter.

We willen ergens bij horen, dat is begrijpelijk.

De globalisering heeft ons veel gebracht, maar brengt ook ongemakken met zich mee.

Ongemakken die de ene burger harder treffen dan de andere.

Die effecten moeten we serieus nemen en adresseren.

Mijn zorg daarbij zit in het volgende.

Het zoeken naar oplossingen vraagt meer dan simpele taal.

Het baart me zorgen dat we steeds hardere taal gebruiken en verdeeld raken.

Soms worden mensen zelfs tegen elkaar op gezet, terwijl het gaat om het vinden van verbindingen.

Afgelopen woensdag had ik de eer om Kofi Annan over dit thema te horen spreken bij de viering van het 400-jarig bestaan van Vopak.

Hij gaf aan dat het handhaven van onze economische positie en veiligheid niet vraagt om populistische polarisatie die de samenleving uit elkaar speelt, maar om het met elkaar vinden van oplossingen. Ook sprak hij over een silent majority - een zwijgende meerderheid - in de samenleving, die zich meer mag laten horen. Bieden we voldoende tegenwicht aan simpele oplossingen? Als je iets wil bereiken in deze tijd, zullen we de krachten moeten bundelen.

Tijdens de Algemene Beschouwingen hadden de fractievoorzitters in de Kamer de verkiezingen en de kabinetsformatie daarna al op hun netvlies.

Je merkt natuurlijk her en der in de samenleving al dat er straks nieuwe keuzes moeten worden gemaakt.

Dames en heren, weet u wat het mooie is: in onze provincie zijn we daar al mee begonnen!

Wij werken aan voorstellen waar het nieuwe kabinet – van welke signatuur ook – niet omheen kan.

Op 6 juli van dit jaar hebben de provincie Zuid-Holland, de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, de Drechtsteden, Holland-Rijnland en de Economische Programmaraad Zuidvleugel een ambitieuze Investeringsagenda aan de minister-president aangeboden.

De provincie, de steden en de regio's stonden daar gezamenlijk op het podium.

Dat zegt mij, en ook anderen, veel over wat we de laatste jaren bereikt hebben in de samenwerking.

De Investeringsagenda is een agenda richting onontkoombare transitie en vernieuwing.

De economie in de Zuidelijke Randstad wordt gedomineerd door een sterke, traditionele agro-industriële structuur.

Dat heeft ons in het verleden veel welvaart gebracht.

Groei-potentieel is er nog steeds, maar alleen als wij onze economie fundamenteel weten te vernieuwen.

Eigenlijk zouden we de Investeringsagenda ook de Transitie-agenda richting verduurzaming kunnen noemen.

Concreet gaat het bijvoorbeeld om projecten als de viersporigheid tussen Rotterdam en Den Haag, campusontwikkeling en de Warmterotonde, waar warmte van centrales en de petrochemie die over is, wordt aangeboden aan vooral woningen en de glastuinbouw die juist energie nodig hebben.

De Transitie-agenda vertegenwoordigt een waarde van 12 tot 15 miljard euro voor de komende tien jaar.

We hebben als makers van de plannen onze hand niet opgehouden bij het Rijk.

We vragen het kabinet wel om mee te doen, maar de investeringen gericht op de vernieuwing van onze economie moeten vooral worden opgebracht door het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden in de regio.

Ik heb bij de aanbidding van de agenda aan de minister-president al gezegd dat onze provincie veel traditionele industrie heeft waar doorbraken gericht op vernieuwing noodzakelijk zijn.

Als dat niet gebeurt, zakken we weg en blijft de groei van de werkgelegenheid achter bij die van andere regio's, ook Europees gezien.

Het roer moet om en gaat ook om.

Zo maken we van de Zuidelijke Randstad weer een topregio.

De uitdaging voor de komende maanden is de agenda om te zetten in een concreet Investeringsprogramma.

Daarbij zetten wij in Zuid-Holland in op een provinciedekkend programma, waarin stad en ommeland zich herkennen.

Tegelijkertijd is het verstandig om richting Rijk keuzes te maken door meer focus aan te brengen.

We kunnen wel met een hele waslijst richting kabinetsformateur gaan, maar sterker is het om de nadruk op één of twee boodschappen te leggen.

Er liggen hierbij ook kansen aansluiting te zoeken bij een prachtig initiatief van VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO Nederland met als titel: NL Next Level.

Met NL Next Level wil het Nederlandse bedrijfsleven tot 2025 100 miljard euro investeren in economische transitie en verduurzaming. Zowel NL Next Level als ons komende Investeringsprogramma is vol ambitie.

En dat moet ook, want we zullen de lat hoog moeten leggen om mee te kunnen in de ontwikkelingen op mondiale schaal.

In beide gevallen gaat het erom ons land sterker te maken voor de toekomst of, zoals VNO-NCW het zegt: “Het plan is geschreven om de angst van de crisis te bezweren en de positie van Nederland in de top-20 van de wereldeconomie veilig te stellen.”

Dit is cruciaal voor huidige en toekomstige generaties.

Vorige week in China werd me dat ook weer eens duidelijk.

De noodzaak tot verandering is groot; anders gaan anderen ons links en rechts voorbij.

Dames en heren, bij alles wat we doen gaat het om innovatie, transitie en vernieuwing.

Dat geldt voor bedrijven, onderzoekers, het onderwijs en de overheid. Vandaag zijn we in dynamisch Dordrecht; de omgeving van deze plek zal er over een paar jaar compleet anders uitzien.

Ik hoop en verwacht dat deze locatie, waar we elkaar nu ontmoeten, ons veel inspiratie geeft.

Dat is nodig gezien de opgaven waar we voor staan.

We zullen de komende tijd ongetwijfeld vaker met elkaar spreken over vernieuwing, trends en kansen.

Wellicht tref ik u op 10 november in Den Haag op het Festival van de Toekomst.

Voor alle duidelijkheid: het is niet aan te raden tot die novemberdag te wachten met denken en praten over de vraag welke belangrijke ontwikkelingen zich in Nederland en wereldwijd afspelen.

De maatschappelijke en economische transitie is volop bezig; we zitten er midden in en het is verstandig elk moment te pakken waarop wij het er met elkaar over kunnen hebben.

Ontmoeting is een belangrijke randvoorwaarde voor innovatie.

Ook vandaag tijdens deze Statenontmoeting.

Ik wens u vele mooie ontmoetingen toe.